

Delavsko-kmetijski list.

Proletarci
vseh dežel
združite se!

Izhaja vsak četrtek. — Naročnina: mesečno 6 Din, četrletno 15 Din.
Uredništvo in Upravništvo: V Ljubljani, Delavski dom, Marxov trg 2/II.

Leto III.

LJUBLJANA, 7. januarja 1926.

Stev. 1.

Pet let Obznane.

Ko so 1914 zagrmeli na frontah topovi, je delavno ljudstvo prevarano od buržuazije in socialpatriotov šlo na fronto z orožjem v roki braniti domovino kapitalistov...

Ko so se 1918 vračali s fronte oni, kar jih ni ostalo v vojnem metežu, je buržuazija drhtela in trepetala pred delavci in kmeti, ki so za obljubljeni svobodo pet let krvaveli in prenašali nadčloveške napore.

V strahu in trepetu so srbska, hrvaška in slovenska buržuazija pozabile na medsebojna nasprotstva in napravile so skupno zvezo proti delovnemu ljudstvu, da si zavarujejo svojo nadoblast. Po zaslugi socialpatriotov je buržuaziji uspelo, da prevari delovno ljudstvo in da ga pomori z obljubami in frazami. Toda kakor vedno tudi tukaj ni buržuazija držala dane besede. Naložila je delovnemu ljudstvu na pleča dvojna bremena v želji, da si čim preje nagradi bogastva. In ljudstvo ni bilo trdno organizirano. V želji in iz potrebe vstvariti si stranko, ki bo vodila delovno ljudstvo v boj proti kapitalistom in v boj za končno osvoboditev, je delovno ljudstvo vstvarilo komunistično stranko, ki je 1920. leta dobila 280.000 glasov, vstvarilo si je pa tudi strokovne organizacije, ki so štejele nad 250.000 članov. Komunistična stranka in tedanje strokovne organizacije so se tudi resnično borile za interese delavcev in kmetov, uspela so doseči zvišanje mezd, skrajšati delovni čas in tudi na siromašne kmete komunistična stranka ni pozabila: agrarna reforma, razdelitev zemlje je bila zahteva komunistične stranke. Vedno silnejša in vedno močnejša je postajala komunistična stranka in izgledalo je, da bo prišlo do reda in svobode v državi, kakor je želelo in še želi delovno ljudstvo.

Buržuazija v nevarnosti, da zgubi svojo nadvlado, je segla po zadnjem sredstvu, da se ohrani na krmilu in pri koritu, uporabila je nasilje in teror je sredstvo še danes, s katerim se drži na oblasti.

Obznana, razglašena 29. decembra 1920 in protiustavni zakon o zaščiti države z dne 3. avgusta 1921 so dale zakonito sankcijo za vsa storjena nasilja, za organizirani teror buržuazije nad delovnim ljudstvom.

Ječe se prenapolnjujejo, strašne obdobe: smrt, 20 let, 15 let itd., osebna svoboda je zginila, žandarska puška je vrhovni gospodar nad življenjem in svobodo delovnega ljudstva. Buržuaziji so pridno pomagali pri okovanju delovnega ljudstva reformisti in za plačilo so sprejemali iz rok buržuazije delavske domove, tiskarne, knjigarne kot nameček pa še delavske zbornice in bolniške blagajne...

Tako brezpravnemu delavskemu razredu je po Obznani in po zakonu o zaščiti države začela buržuazija odvzemati pridobitev za pridobitvijo. Delavske zaščitne zakone se izigrava, osemurni delovni dan se ne spoštuje, mezde so padle pod minimum in Pavle Radič je agrarno reformo v praksi ukinit.

Danes po petih letih Obznane je bilanca buržuaznega nasilja grozna: strašna brezposelnost, druginja, velikanski davki, glad in pomanjkanje pri delavcih in revnih kmetih, t. j. pri večini

prebivalcev, mala peščica izkoriščevalcev pa se redi in bogati od krvavih žuljev delavcev in kmetov.

Toda odporna moč in borbena volja delavcev in kmetov ni zdrobljena in uničena. Žrtve, ki so padle in ki jih pusti buržuazna justica trohneti po ječah, niso bile zastoj, ker že se pojavlja prebujenje zavesti, gibanje za zedinjenje strokovnega pokreta je dokaz. Tudi spoznanje, da imata delavec in revni kmet enake interese in enake težave, ter da jih tlači skupen nasprotnik, dobiva vedno več pristašev in vstvarjanje močne in trajne bojovne zveze med delavcem in med kmetom ni več tako oddaljeno vprašanje. Naša stvar napreduje. Poročila iz Afrike in vzhodne Azije govorijo in dokazujejo, da dobiva imperializem tudi v kolonijah težke, smrtonosne udarce in z zaupanjem gledamo v bodočnost. Delavno ljudstvo v Jugoslaviji je svojo najhujšo fazo preživelo, ono okreva in se zbira in pripravlja na bodoče boje.

Že sam obstoj sovjetske Rusije, ki je praznovala pred kratkim osemletnico svojega obstoja, je živ dokaz proletarske sile in sposobnosti in zato pravimo: *Ni večna Obznana, tudi ni večni zakon o zaščiti države, gigantska sila proletariata zmaguje in bo končno zmagala.*

O leninizmu.

Kaj je leninizem?

Leninizem je marksizem imperialistične dobe in proletarske revolucije. Jasneje povedano: „Leninizem je teorija in taktika proletarske revolucije na splošno in posebej pa teorija in praksa proletarske diktature. Marx in Engels sta živela v predrevolucionarni dobi, kadar se je imperializem nahajal v začetnem stanju in se ni proletarska revolucija še kazala kot praktična in posredna potreba. Lenin pa, ki je bil učenec Marxa in Engelsa je živel v dobi imperialističnega razvoja, v dobi razvoja proletarske revolucije in kadar je ta zmagala v eni deželi, ko je v njej zlomila buržuazno demokracijo ter odprla dobo proletarske demokracije, dobo sovjetov!

Evo, radi česa je leninizem razvoj marksizma.

Ponavadi se opazuje, da je leninizem izključno bojovitega in revolucionarnega značaja. Ta posebnost se da razlagati potom dveh dejstev: prvič, da je leninizem izšel iz proletarske revolucije in radi tega nosi na sebi njene odznake; drugič, da je vzrastel in se je okreplil v boju proti oportunizmu Druge Internacionale, to je boj, ki se je pojavil in se pojavlja kot neobhodno potreben, kot predpogoj za zmagoviti boj proti kapitalizmu. Ne sme se pozabiti, da med Marxom in Engelsom na eni strani in Leninom na drugi, imamo celo nepretrgano dobo gospodstva oportunizma II. Internacionale, proti kateremu se je bilo treba bojevati.

V tem boju je ravno ena izmed poglavitnih nalog leninizma.

Leninizem je vsklil, vzrastel in se razvil v pogojih imperializma, kadar so protislovja kapitalizma dosegla skrajne meje, kadar je postala revolucija vprašanje praktične udeležitve, kadar je v dobi predpriprave delavskega raz-

reda sledila nova doba direktnega napada proti kapitalu.

Lenin je nazival imperializem z imenom „umirajoči kapitalizem“. Zakaj? Zato, ker je imperializem pripeljal protislovja kapitalizma do skrajnih predelov, za katerimi se pričinja proletarska revolucija. Najvažnejša protislovja so sledeča:

1. Nasprotstvo med kapitalom in delom. Imperializem je premogočnost monopolističnih trustov, sindikatov, bank in finančne oligarhije v industrijskih deželah. Za boj proti tem premogočnostim so se navadne metode delavskega razreda: strokovne organizacije, zadrage, parlamentarni boj, izkazale kot nezadostne. Ali izročiti se v popolno oblast kapitala, životartiti in degenerirati vedno bolj, ali pa napovedati odločilni boj: na ta način postavlja imperializem pred delavske množice to vprašanje. Tako vodi imperializem množice k proletarski revoluciji.

2. Nasprotstvo med različnimi finančnimi skupinami in imperialističnimi velesilami v njihovem boju za vire surovin in za zasedbo tujih ozemelj. Imperializem je eksport kapitala tjakaj, kjer se nahajajo viri surovin, je divji boj za posest teh virov, je boj za razdelitev nezasedenih ozemelj.

Ta boj ga vodijo s posebno srditostjo nove finančne skupine in nove države, ki iščejo „kotiček na solncu“. Vodijo ga proti skupinam in državam, ki nočejo izpustiti iz rok svojega plena. Ta srditi boj med različnimi kapitalističnimi skupinami vsebuje element, imperialistično vojno, to je vojno za aneksijo tujih dežel. To stanje povzroča na drugi strani pešanje imperializmov, poslabša položaj kapitalizma na splošnem, pospešuje proletarsko revolucijo in jo praktično usili.

3. Nasprotstvo med eno skupino „kulturalnih“ narodov s šibkimi malimi narodi in kolonialnimi narodi. Imperializem predstavlja najbolj sramotno izkoriščanje in najbolj nečloveško zatiranje mnogoštevilnih narodov, obsežnih kolonij in podložnih dežel. Izstisniti čimvečji profit iz teh dežel, to je namen tega izkoriščanja, ampak, da mu je mogoče izkoristiti te dežele, je imperializem prisiljen graditi železnice, delavnice, tovarne, mora ustanavljati industrialna in trgovska središča. Pojav razrednega proletariata, stvoritev domače inteligence, probuda nacionalne zavesti, razširjenje osvobodilnega gibanja, to so neizogibni rezultati take politike. To je potrjeno po velikem revolucionarnem gibanju, ki se pojavlja v kolonijah in v podjarmljenih deželah. Ta okolnost je za proletariata velike važnosti, v kolikor izpodkopava pozicijo kapitalizma, ker izpreminja kolonije in podložne dežele iz rezerv kapitalizma — v rezerve proletarske revolucije.

Ta poglavitna nasprotstva imperializma spreminjajo stari „cvetoči“ kapitalizem v umirajoči kapitalizem. Zadnja velika imperialistična vojna je vsa ta nasprotstva zvezala v en skupen vozle ter jih vrgla na tehtnico, pospešujoč in razširjajoč revolucionarne boje proletariata. Z drugimi besedami povedano: kapitalizem ni le napravil iz revolucije praktično potrebo, ampak je tudi ustvaril ugodne pogoje za naskok na kapitalistično trdnjavo. Rusija

je bila na nekak način koncentracijska točka vseh kapitalističnih nasprotstev: Rusija je bila prenasočena z elektriko, bolj kakor kaka druga dežela in je bila torej v stanju, da reši ta nasprotstva potom svoje revolucije.

V resnici je bila caristična Rusija ognjišče vsakovrstnega tlačanstva: kapitalističnega, kolonialnega in vojaškega, in to v najbolj barbarskih formah. V Rusiji se je sila kapitala združevala z despotizmom carizma, napadalnost ruskega nacionalizma s krutim zatiranjem neruskih narodnosti, gospodarsko izkoriščanje celih ozemelj (Turčija, Perzija, Kitajska), z okupacijo teh ozemelj potom zavojevalnih vojn. Popolnoma prav je imel Lenin, kadar je dejal, da je carizem „fevdalno-vojaški imperializem“. Carizem je vseboval cvet vseh negativnih strani imperializma.

Kdor je hotel zadeti carizem, je moral torej neizogibno zadeti imperializem; kdor je hotel stresti raz sebe jarem carizma, če je hotel ne le zlomiti ga, ampak ga tudi popolnoma odpraviti, ta je moral odpraviti jarem imperializma. Revolucija proti carizmu se je morala torej spremeniti v revolucijo proti imperializmu, to je v proletarsko revolucijo.

In v Rusiji se je kot velikan vzdignila ljudska revolucija. Na čelu nje je stal najbolj revolucionaren proletarijat, ki je imel za seboj zaveznika, to je revolucionarni kmečki razred. Ali je še potrebno dokazovati, da ta revolucija se ni mogla ustaviti na sredi poti in da je morala v slučaju uspeha iti naprej ter vzdigniti prapor boja proti imperializmu?

Rusija je tvorila koncentracijski vozle vseh imperialističnih protislovij, ne samo radi tega, ker so v Rusiji ta protislovja postajala najbolj očitna, radi njih brezličnega in neznosnega značaja, ne samo radi tega, ker je bila Rusija važni steber zapadnega imperializma in most, ki je vzdrževal zvezo med zapadnim finančnim kapitalom in vzhodnimi kolonijami, ampak tudi radi tega, ker je v Rusiji obstajala resnična sila, ki je bila v stanju prerezati ta vozle protislovij potom revolucije. Revolucija v Rusiji ni mogla biti drugačna kot proletarska, je mogla zavzeti že od prvih dni tisti značaj, ki ga je zavzela, namreč mednarodni značaj. S tem pa je mogla pretresti temelje svetovnega imperializma.

Kmet in industrialno delavstvo!

Pretežno večino prebivalstva Jugoslavije tvori kmetijski stan. To je vzrok, da se vse meščanske stranke prizadevajo dobiti kmeta pod svoj vpliv, da si z njegovo močjo in njegovo nezavednostjo ščitijo svoje imperialistične interese. Kot glavni zaščitniki kmeta se štejejo razne kmetijske stranke, kot SLS, SKS in HSS in druge. Ne povedo pa katerega kmeta zaščitnice da so. Kajti tudi kmetijski stan se deli kakor skoraj vsi drugi stanovi v dva razreda. Na eni strani veleposestnik in bogati kmet, na drugi strani pa srednji, mali, revni kmet in kmetijski delavec. Agrarni in bogati kmet ne obdelujeta sama zemlje. Obdelujejo jo njima mali kmetje in poljski delavci.

Zato je v interesu teh dveh, da je mali kmet in poljski delavec čim bolj brezpraven, da lahko tembolj razkošno žive na njih račun. In vse kmetske stranke so se do danes najbolj protivile raznim zavarovanjem in drugim zahtevam malih kmetov in poljskih delavcev, s katerimi se ne strinja agrarni kapital. Ravno to je vzrok, da je kmetski delavec še bolj brezpraven kot njegov razredni tovariš, industrialni delavec. To je dokaz, da so vse te stranke v službi agrarcev. Geslo malega in srednjega kmeta je: „Sad zemlje naj uživa tisti, ki je obdeluje“. In zato zahtevata, da naj se zemlja odvzame tistemu, ki jo sam ne obdeluje, ter se izroči v roke kmetov, torej agrarno reformo. Nasprotno pa želi agrarni kapital malega in srednjega kmeta čim bolj uničiti in njegovo zemljo osvojiti in tako postati neomejen gospodar nad njim. V dokaz, da so vse kmetske stranke tudi v tem oziru na strani agrarnih kmetov, naj nam služi par zgledov. V Bosni imajo skoraj vso zemljo v rokah bogati begi. Bosanski kmetje si jo morajo jemati od njih v najem. Plačevati morajo najemnino, od katere potem bogati begi razkošno živijo. Po prevratu so si ti kmetiči zemljo razdelili med sabo. Isto so nemoteno obdelovali in uživali sadove do leta 1920. Ko pa je leta 1920 industrialni kapital zlomil moč industrialnega proletariata, se je čutil tudi agrarni kapital dosti močnega, da zlomi moč kmetskega proletariata. In prvo so občutili to bosanski kmetiči. Oddati so morali vso zemljo zopet nazaj begom in obenem tudi odškodnino za celi čas uživanja. Ker so pa tudi kočje, v katerih prebivajo ti kmetiči, povečini last begov, se je iste, ki so se protivili oddaji, zmetalo na cesto. In to v najhujši zimi. In nobena izmed teh kmetskih strank se ni potegnila za uboge kmetiče. Stale so vse na strani begov. Radičevci so ena izmed najmočnejših kmetskih strank. Mali in srednji kmetič sta videla v njih glavnega svojega zagovornika. Nikoli pa se še ni tako brezobzirno in kruto nastopalo proti malemu in srednjemu kmetu, kot ravno sedaj ko so v vadi Radičevci. Zemljo, katero so si kmetje osvojili, se jim zopet odvzema in se jo daje nazaj veleposestnikom. Davki se vedno večajo na račun kmeta in delavca. S tem so tudi radičevci stopili odkrito na stran agrarnega kapitala. Da bi pa vse te stranke obdržale kmetske mase pri sebi in da bi odvalile krivdo bede kmetskega proletariata, katere so v veliki meri krive one, kažejo kmetu industrialno delavstvo kot njegovega izkoriščevalca. Industrialno delavstvo je po njih mnenju krivo, da mora kmet tako drago plačevati razne industrialne izdelke, ker zahteva osemurni delovni čas in tako velike plače. Kar se tiče osemurnega dela, bi svetoval vsakemu, kateri se temu protivi, da bi šel opravljati isto delo, katerega morajo opravljati industrialni delavci, samo osem dni. Gotovo bi ga minule skomine po njem za vedno. Če pa primerjamo plačo industrialnega delavca, katerega mu danes ne zadošča niti za njegove življenske potrebščine, s prodajno ceno izdelkov, vidimo, da plače delavcev niti od daleč ne odgovarjajo ceni izdelkov. Tu je kapital, kateri hoče živeti na račun delavca in kmeta, kateri spravi razliko med delavsko plačo in ceno izdelkov v svoj žep. Pravijo, da industrialno delavstvo uničuje kmeta, ker zahteva prost uvoz življenskih potrebščin, ker bi bil potem primoran kmet še bolj poceni prodajati svoje pridelke. V resnici zahteva delavstvo prost uvoz. Nikoli pa ni mišljeno s tem kmeta oškodovati, kajti če mi primerjamo cene, po katerih prodaja naš kmetič svoje pridelke, s cenami, po katerih morajo delavci iste kupovati, vidimo, da jih mora dati kmet komaj za polovico iste cene, po kateri se potem iztržijo. Prost uvoz zahteva delavstvo predvsem za manufakturno in druge industrijske izdelke, ker živil, razen luksuznih, naša država sploh ne uvažava ampak izvažava. Torej je zopet isti kapital kot pri industrialnih izdelkih, kateri zahteva svoj del. Zato pa zahteva delavstvo odpravo indirektnih davkov na vse življenske potrebščine. Potem bi kmet lahko prodajal svoje pridelke še dražje, tisti pa, ki jih kupuje, bi jih dobil bolj po ceni kot danes. Torej ne kmet in ne industrialni de-

lavec ne živita na račun drug drugega. Pač pa živi na račun obeh tretji, in to je kapital. Toda kapital dobro ve, da bo živel samo toliko časa, dokler se bosta kmet in delavec med sabo prepirala. Zato kaže kmetu industrialno delavstvo kot njega sovražnika, delavcu pa zopet kmeta kot njegovega izkoriščevalca. Kajti kakor hitro se bosta združila, bosta tudi spoznala svojega skupnega sovražnika. Zato je dolžnost vsakega zavednega delavca in kmeta, da razkrinkava razdorno delo kapitala med delavcem in kmetom, da pride čimprej do združitve teh dveh. In to tembolj, ker izvira večina industrialnega delavstva ravno od malega in srednjega kmeta. Torej nas ne družijo samo skupni interesi, temveč še krvno sorodstvo. Kmet na polju. Delavec v tovarni. Oba sta sužnja enega in istega kapitala. Oba imata eden in isti cilj. Zato se morata tudi skupno boriti za dosego tega. *Arih.*

Po pokrajinski strokovni konferenci.

(Dalje.)

V prejšnji številki DKL smo priobčili tri naše resolucije, ki jih je pokrajinska strokovna konferenca odbila. Na drugem mestu prinašamo danes Akcijski program in taktika združenih strokovnih organizacij, ki je bil na tej konferenci sprejet in je torej obvezen za združene strokovne organizacije v Sloveniji. Opozorjamo tudi tem potom vse naše pristaje, da pazijo na to, da bo delo združenih strokovnih organizacij odgovarjalo liniji, ki je izražena v omenjeni resoluciji, ker bodo socialpatriotje in njihovi pomagači, kakor vedno tako tudi v tem slučaju skušali delati po svoje, brez ozira na sprejete sklepe.

Vsled pomanjkanja prostora žal nismo v stanju priobčiti izčrpnega poročila o poteku cele pokrajinske strokovne konference. Omenili bomo samo nekaj momentov in izvajanj, ki ilustrirajo nivo in breznačelnost konference. Sedej kot predsednik konference je v svojem otvoritvenem govoru čisto napačno obeležil izvor in gonilno silo, ki je dovela do zedinjenja. Kako razume on smisel in bistvo zedinjenja, pa je povedal v svojem geslu: „Napraviti moramo konec vsemu prošlemu, konec medsebojnih bojev in nasprotstev...“ „Če bo prišlo do diskusije, to ne bo znak nasprotstev, temveč volja, da prečistimo položaj in utrdimo skupnost.“ Ta izvajanja so se zastopniku kovinarske centrale Jankoviču tako dopadla, da jih je ponovil, samo bolj določno in jasno je povedal: „Kakor je že predsednik rekel, nasprotstva ne smatrate za resna, temveč bolj kot notranja čustva (?)... Vsak strah je odveč... v levičarji se da delati čisto lepo.“ Pfeifer iz Zagreba in Muzikravič iz Belgrada sta v pozdravnih govorih oba podčrtavala: „Zedinjenje v ostalih pokrajinah izvira iz vaših prizadevanj...“ „Vi ste nam inaugurali politiko sporazuma.“

Golmajerjev referat je bil kopica nametanih fraz. Niti besede o poslovanju Strokovne komisije, nič o izključitvi in razmerju do Bernotove Unije, o nobeni akciji ni poročal, o belgrajskem kongresu zedinjenja niti besedice itd., o nobeni stvari ni Golmajer pojasnil stališča Strokovne komisije. Golmajer je bil ali popolnoma nepripravljen in je govoril tja v endan, kar mu je prišlo na pamet, ali pa je totalno nesposoben. Razume se, da se o frazah ni dalo diskutirati, to je uvidel najbrže tudi sam Golmajer in zato je pozval delegate, da poročajo o svojem delu v provinciji. Med delegati, ki so poročali, je bil tudi *pekovski mojster* Koren iz Celja. Ker ni na konferenci niti Koren niti predsedstvo povedalo, katere strokovne organizacije je on član, tem potom vprašamo, če ima Strokovna komisija v svojem sestavu tudi organizacijo pekovskih mojstrov.

Drugi dan je predsedstvo proglasilo konferenco za tajno in ni dopustilo prisostvovati niti uredniku DKL. Proletarska demokracija, ki bi morala biti eden izmed osnovnih temeljev zedinjenja, zahteva čim širšo kontrolo delavske javnosti. Toda Štukelj, Uratnik

so si interpretacijo besede „proletarska demokracija“ prirojili po svoje. Imeli so pa tudi važen razlog za to, da so izključili delavske novinarje, ker kar se je delalo in govorilo drugi dan konference, lahko inscenatorje konference samo kompromitira. Samo par odstavkov naj zadostuje za karakterizacijo:

Štukelj: „Griša — to je poba Kermauner — nas dreka po DKL, okoli katerega se zbirajo demagogi, ki jih moramo iztrebiti, ker tudi Lenin je bil za iztrebljenje demagogov...“ „Kaj čemo početi s kafedijami, šeširdijami ali tramvajci; če tramvaj štrajka, smo vsi veseli in zadovoljni, da ne škriplje po cestah...“ „Stranka je mozeg, strokovne organizacije pa so telo. Kaj vam pomagajo možgani na krožniku, pojedite jih, pa jih ni. Telo je glavno...“ „Bitka za delavsko zbornico je bitka na življenje in smrt. Uporabiti moramo vsa sredstva, da zmagamo, tudi teror... Če ne zmagamo, se odredem diktaturi proletariata... Od rezultata volitev v delavsko zbornico zavisi vse...“ „Kdor bo naše kandidate kritiziral, je izdajalec...“

Takih „kristano-marksističnih“ cvetk je kar deževalo. Če citiramo samo Štukljeve storimo to zato, ker iz ust okorelih kristanovcev kakor so Uratnik, Svetek, Golmajer nas ne bi tako presenetile, kakor iz ust Štuklja, ki je bil činičen dovolj, da je v isti sapi s citiranimi klobasijami izjavljal, da je še vedno komunist.

Kako demokratična konferenca je to bila dokazuje tudi slučaj z izjavo bernotove stavbinske unije in delkmečke zveze. V komisiji je bilo sklenjeno, da se izjava na konferenci prečita, Uratnik pa je sklep komisije sam razveljavil in kasiral in izjava se ni prečitavala.

V zadnjem momentu, ko so nekateri delegati že odšli, se je „izvolila“ nova strokovna komisija: Jernejčič, Terškan, Canžek, Golmajer, Jančič, Arh, Jakomin, Camernik, Štukelj in Baraga, Šušteršič, Gorenc, Mikec, Bibi, Vister, Kelner in Piberšek.

(Dalje prihodnjič.)

Trboveljski sodrugi zakaj ne stopate v Zvezo Rudarjev Jugoslavije?

Ne bom govoril o dosežanju delu za zedinjenje strokovnih organizacij, ker o tem se je v pretekli diskusiji dovolj že pisalo in konstatiralo napake Štuklja, Makuca in Sedeja. Sedaj gre za to, da vzdravimo še vedno brezbržno delavsko maso in da spravimo čimveč, če mogoče vse delavce v združene strokovne organizacije. Vem, da vas odbija dejstvo, da vam Krušič govori in Štukeljeva družba pritruje: Zdaj smo vsi eno, levi in desni. Vem, da nihče izmed vas noče biti isto, kar je Krušič in prav je tako. Nočemo biti isto, kar je Krušič in nikdar ne bomo isto, kar je Krušič, ker hočemo ostati zvesti svojemu revolucionarno-marksističnemu programu in našim načelom. Toda izven organizacije, neorganiziran ne more biti noben zaveden marksist. Mi, ki smo ostali in homo ostali zvesti svojim načelom, moramo biti vedno v prvih vrstah, ko se bije ali pripravljamo boj proti buržuaziji, kapitalizmu in njegovim hlapcem socialistom. Strokovna organizacija mora postati sredstvo, organ za organizacije in pripravljanje boja. Ali moremo mi ostati ob strani in mirno počivati in samo gledati, ko trboveljska družba pije našo kri? Ne, ravno naša naloga in dolžnost je ne samo, da sami vstopimo v strokovno organizacijo, temveč da privedemo v strokovno organizacijo tudi druge še manj zavedne delavce.

Slišim rudarje, ki govorijo: dokler bo Krušič vodil strokovno organizacijo, ne bom vstopil, ker Krušič je socialpatriot, ki se mu je celo zmešana Bernotova stranka zdela preradikalna, on bremza na vseh koncih in krajih, gre se mu samo za članarino, od take strokovne organizacije nimamo nič itd. Takih odgovorov sem slišal že nešteto ali pogledimo v koliko so upravičeni. Res je, da je Krušič še hujši bremzar in oportunist, kot je bil Čobal žalostnega spomina, res je, da je iz protivikristanovca-bernotovca postal kristanovec-korunovec, res je, da strokovna organizacija pod Krušičevim odločilnim vplivom spi in ne dela nič, vse to je res in še

maršikaj drugega je res, kar govori večina rudarjev o oportunistih Krušičeve sorte. Toda če bomo samo izven organizacije stali in kritizirali, bo še dolgo Krušič držal strokovno organizacijo v svojih krempljih in bremzar. Kaj storiti? V organizacijo moramo iti, v organizaciji moramo dobiti večino, v organizaciji si moramo z delom in vstrajnostjo pridobiti vpliv in zaupanje, na sestankih in shodih kot najagilnejši člani razkrinkati reformiste in oportuniste in kot člani moramo gledati, da iz dosedaj zaspane organizacije napravimo borbeno živo organizacijo, ki se bo zanimala za vse naše težave in nas organizirala za bodoče boje. Kdor stoji izven strokovne organizacije, pomaga Krušiču in reformistom, kdor je za revolucionaren razredni boj, kdor je proti Krušiču, ta mora v organizacijo, ker samo v organizaciji bomo lahko premagali bremzarje.

Zedinjenje strokovnih organizacij je bilo potrebno, koristi bomo pa od zedinjenja imeli le tedaj, če bomo šli vsi, posebno pa vsi zavedni delavci v zedinjene organizacije in ne samo plačevali prispevke in članarino, temveč tudi skrbeli, da bo strokovna organizacija postala borbeno organizacija in da ne bo več zatočišče bremzarjev kot doslej.

Trbovlje, Ba...č.

Akcijski program in taktika ujedinenih organizacij.

Bodoče naloge strokovnih organizacij v Sloveniji.

I. Pogoji boja.

1. Naloge in taktika strokovnih organizacij se določujejo po stanju in jačini razrednega boja.

2. Kolosalno narastli državni dolгови, kratkotrajna prosperiteta poedinih industrij, vedno v manjših posledkih se ponavljajoče krize, ekonomska nestanovitnost, v zvezi s tem brezposelnost, propadanje kmetijstva, povzročajo nujno tendenco zniževanja mezd, poslabšanje delovnih pogojev in socialne zakonodaje, s čimer si poskuša kapitalistična družba obdržati ekonomsko, politično in socialno ravnotežje.

3. Socialni boji postajajo v vseh državah vedno ostrejši, proletariat kaže voljo v boju priboriti si izboljšanje neznosnega položaja, zakar je eden predpogojev ujedinenje razcepljenih strokovnih organizacij v nacionalnem in internacionalnem obsegu.

4. V boju zoper nezadovoljne ljudske množice uporablja buržuazija vsa sredstva in nikjer ne loči politike od gosposdarskih vprašanj.

5. Naloge strokovnih organizacij so danes vsled kompliciranejših in postreženih socialnih in političnih odnošajev drugačne, kot so bile pred vojno in tudi metode in sredstva boja strokovnih organizacij morajo biti drugačna.

II. Metode in sredstva boja.

6. Strokovne organizacije se ne smejo niti za trenutek ločiti od mase, od njenega boja za vsakdanje potrebe. Zato je eno najvažnejših vprašanj strokovne taktike sodelovanje v vseh vsakdanjih bojih in te boje spraviti v sklad in zvezo s splošnim bojem za zmago proletarske stvari.

7. Vprašanje mezd tarifnih pogodb, socialno politične zakonodaje, brezposelnosti, stanovanjsko vprašanje, pokojninsko, nezgodno in bolniško zavarovanje, zaščita dela ženskih in mladoletnih, finančna in davčna politika vlade in še druga vprašanja, ki so v zvezi s strokovnim gibanjem proletariata, vse to mora biti material, mora biti polje za strokovne organizacije. Med vsakodnevno delo in naloge strokovnih organizacij pa spada tudi sistematična razredna vzgoja članov in propagande med neorganiziranimi za vstop in sodelovanje v strokovnih organizacijah.

8. Strokovne organizacije kot obrambni in napadalni organ delavskega razreda se morajo postaviti odločno proti vsakemu sodelovanju z buržuazijo in proti vsakemu poskusu, ki bi strokovne organizacije mogel spraviti s pota razrednega boja.

9. V vseh bojih delavskega razreda mora strokovna organizacija stati vedno na čelu borbe v prvih vrstah, kar pa ne pomeni, da moramo vedno stati na stališču, da je ofenziva v vseh slučajih

najboljša. Sklepi za akcijo morajo odgovarjati rezultatom točne studije stvarnega položaja in okolnosti z ozirom na naše in nasprotnikove sile. Ne samo napadati, ampak tudi v redu umikati se, mora znati razredna strokovna organizacija.

III. Akcije.

10. Podlaga strokovne taktike je akcija proletarskih množic in njenih organizacij proti kapitalu. Čim večji je pritisk (moč) množic, toliko večji, toliko trajnejši bodo uspehi. Pod akcijo razumemo vse vrste neposrednega pritiska delavstva na kapitalistični razred: štrajk, bojkoti, demonstracije itd., ki izvirajo iz razrednega boja v cilju poboljšanja delavnih gmotnih ali političnih interesov.

11. Vseh oblik akcij ni mogoče naštetiti niti jih analizirati, ker so te oblike lahko različne in odvisne od položaja. Merodajno pa je, da morejo le akcije množic računati na uspeh. Važnost akcij je tudi v tem, ker se v akciji združijo poedine delavske grupe, ker se le v akciji doseže strnitev delavskih množic, kar je eden najvažnejših predpogojev za zmago delavstva nad kapitalom.

12. Delodajalci — kapital — vedno izvajajo akcijo in ne razmišljajo mnogo. Oni se poslužujejo vseh sredstev, ne plašijo se pred ničemer.

Udušenje štrajka z oboroženo silo, razpuščanje organizacij, zapiranje in preganjanje voditeljev, militariziranje obratov, izpori, znižanje plač, poslabšanje delavnih pogojev, vse to so oblike neposredne akcije kapitala.

13. Tudi delavstvo se ne sme principiarno omejevati samo na eno posamezno obliko akcije. Uporabiti se morajo v vsakem slučaju take metode in taka sredstva, ki dajo največje upanje na uspeh.

IV. Strokovne organizacije ali industrijske zveze.

14. Zadnja leta so nam pokazala vso slabost strokovne organizacije, ki so organizirane po principu posameznih strok (kategorij). Naraščanje kapitalističnih organizacij, njihovo grupiranje po industrijskih strokah kakor tudi njihovo centraliziranje goni tudi proletarijat, da opusti zastarele oblike strokovnih organizacij in ustvarja industrijske zveze.

Strokovni pokret mora za uspešno borbo biti centraliziran v nacionalnem in ujedinen in povezan v mednarodnem obsegu. Nevarnost federalističnega principa je treba masam razložiti: slabljenje moči njegovih organizacij.

Za uspešno upostavljanje in vodstvo strokovnih organizacij je velike važnosti vprašanje izobrazbe strokovnih funkcionarjev. Ne strokovne birokracije, temveč izobrazbe čim večjega števila delavcev s tiskom, šolami je treba posvetiti veliko pažnjo.

Strokovna organizacija ne sme strankarske neodvisnosti zamenjati s politično nevtiralnostjo. Razredna strokovna organizacija mora vedno voditi razredno delavsko politiko. Strankarska neodvisnost pomeni le to, da je strokovna organizacija samostojna in v sklepanju avtonomna, da organizacijsko ni vezana na nobeno stranko.

V. Obratni zaupniki.

15. Vsaka tovarna, vsaka delavnica, itd. mora postati trdnjava za proletarsko stvar. V obratih moramo vsvariti organe za odpor in obrambo proletarskih interesov, v katerih bo sodelovala celokupna masa obrata.

16. Najboljše oblike organizacije v obratu so obratni zaupniki, ki morajo biti voljeni od vseh delavcev v podjetju brez ozira na njihovo politično, versko ali nacionalno orientacijo in brez ozira na to so li strokovno organizirani ali ne.

17. Obratni zaupniki naj predstavljajo svobodno neodvisno organizacijo, h kateri lahko pristopijo vsi delavci enega obrata. Vendar obratni zaupniki niso nobeno nadomestilo strokovnih organizacij, temveč samo oblika razvijanja vpliva strokovnih organizacij nad celokupnim delavstvom in oblika pritegnitve neorganiziranih v odločevanje in v boj. Razdelitev funkcij med obratnimi zaupniki in strokovnimi organizacijami bo rezultat razvoja. Strokovne organizacije bodo s pomočjo obratnih

zaupnikov seznanjale neorganizirane delavske množice z nalogami in delom in cilji strokovnih organizacij. Zakon o zaščiti delavcev daje možnost, da na bazi njega pričnemo s tem delom.

VI. Splošne naloge.

18. Pri vsakem boju in tudi dnevnih akcijah je treba poudarjati, da se v okviru kapitalistične družbe ne more odpraviti niti brezposelnost, niti izkoriščanja, niti nobenega drugega vprašanja, ki so samo posledice kapitalističnega družabnega reda.

19. Strokovna organizacija ne sme vprašanja zvišanja plač in poboljšanja delavnih pogojev gledati s stališča konkurence med kapitalisti in rentabilite podjetja raznih narodov, temveč s stališča zaščite žive delovne sile.

20. Strokovna organizacija se mora boriti za to, da se enako delo enako plača, da se delovni pogoji in plače žensk zednačijo s plačami in delovnimi pogoji moških delavcev.

21. Pobijati naivno verovanje v absolutnost vrednosti kolektivnih pogodb pri železničarjih v pragmatiko in delavski pravičnik. Kolektivna pogodba je v razrednem boju premirje. Delodajalci pogazijo kolektivno pogodbo, če se jim nudi ugodna prilika. S tem pa ni rečeno, da strokovne organizacije ne bi smele sklepati kolektivnih pogodb. Poznati je treba samo pravo vrednost kolektivnih pogodb, biti kljub pogodbam vedno pripravljeni za obrambo pravic osiguranih s pogodbo a pripravljati se še naprej na nove pridobitve.

22. Proti ideji „soudeležbe delavcev na dobičku“, ki demoralizira delavske mase, mora strokovna organizacija postaviti parolo: odprava kapitalističnega profita in razkrinkati gornjo protirazredno idejo o soudeležbi delavcev na dobičku.

23. Proti militariziranju, prepovedjo stavkanja in enakim represalijam, proti obdavčenju mezd in plač in neposrednim in vsem enakim ukrepom buržuazije se morajo strokovne organizacije najodločnejše boriti.

24. V boju za posamezne koncesije in zahteve, kakor za socialno-politično zakonodajo, za čim večji eksistenčni minimum itd. se morajo strokovne organizacije zavedati, da se ta vprašanja ne da rešiti v okviru kapitalističnega družabnega reda. Parole:

V boj za osemurni delavnik za svobodo zborovanja in združevanja,
za svobodo tiska,
za bolniško, nezgodno in starostno zavarovanje,
za priznavanje zaupnikov,
za povišanje plač,
za zedinjenje strokovnega pokreta v nacionalnem in internacionalnem obsegu,
v boj proti davkom,
v boj proti draginji,
v boj proti preganjanju zaupnikov.

Konferenca angleško-ruskega komiteta.

V Berlinu se je 8. in 9. decembra vršila konferenca angleško-ruskega komiteta, ki dela za zedinjenje amsterdamske in Rdeče (moskovske) strokovne internacionale. Navzoči so bili za angleške strokovne organizacije: A. Peg, A. B. Svets, G. Hiks, A. Findlej, A. Purcel in V. Citrin; za ruske strokovne organizacije: M. Tomski, G. Melničanski, J. Leps, T. Urganof, J. Jaglom, A. Dogadov.

Glavna tema (snov) diskusije je bil zadnji sklep amsterdamskega generalnega sveta, ki je odbil predlog, da bi se vršila konferenca zastopnikov amsterdamske in Rdeče strokovne internacionale, na kateri bi se razpravljalo o vprašanju udeležbe ruskih strokovnih organizacij v mednarodni strokovni organizaciji. Zastopniki angleških strokovnih organizacij so obrazložili sklepe kongresa v Scarboroughu, ki glasio, da morajo angleške strokovne organizacije same vzeti v roke iniciativo za zedinjenje strokovnega pokreta v enotno internacionalo, če bi se generalni svet amsterdamske internacionale upiral. — Konferenca je konstatirala, da skušajo socialpatrioti z lažnjivimi poročili oslabiti in otežkoti delo angleško-ruskega komiteta za mednarodno zedinjenje strokovnega pokreta. Konferenca je sklenila energično nada-

ljevatii svoja prizadevanja, katera podpira vedno večje število zavednega delavstva, in konstatira, da posebno norveški in finski delavci odločno podpirajo delo angleško-ruskega komiteta. V sprejeti resoluciji se obzaluje, da je večina generalnega sveta amsterdamske internacionale odklonila konferenco med zastopniki amsterdamske in Rdeče strokovne internacionale. Konstatira se, da se je ta sklep napravil bolj na podlagi uradnih predhodkov kot na podlagi mišljenja in želj delavstva organiziranega v amsterdamski internacionali. Komite je mnenja, da je potrebno, da angleške strokovne organizacije same skličejo predlagano konferenco. Komite obzaluje neprestane in neosnovane napade proti ruskim strokovnim organizacijam in bo ukrenil vse potrebno, da take tendenciozne napade razkrinka. Komite bo kljub vsemu nadaljeval svoje delo za zedinjenje strokovnega pokreta vsega sveta. Prihodnja konferenca bo sklicana pričetkom 1926 leta. Komunikate sta podpisala za angleške strokovne organizacije predsednik generalnega kongresa

angleških sindikatov Artur Peg, za ruske strokovne organizacije pa predsednik centralnega komiteta ruskih sindikatov Tomski.

Na pokrajinski strokovni konferenci za Slovenijo 26. in 27. decembra je s. Marcel Žorga v imenu leve opozicije predlagal, da se konferenca izreče za podpiranje angleško-ruskega komiteta. Socialpatriotje so poslali proti tem predlogu v boj renegata odpadnika Štuklja, ki je delo in prizadevanje angleško-ruskega komiteta smešil in večina konference je sprejela tezo, ki jo je zagovarjal Štukelj: Mi ne znamo angleško, kaj naj počnemo s tem komitetom, pri nas so drugačne razmere, nas to ne briga.

Prepričani smo, da bo delo angleško-ruskega komiteta rodilo uspehe in da bo prej ali slej tudi večina zavednega delavstva v Sloveniji in Jugoslaviji odločno podprla zahtevo za zedinjenje strokovnega pokreta tudi v internacionalnem obsegu, kar je cilj angleško-ruskega komiteta.

Domače vesti.

Javnosti, vsem šolam, humanim in kulturnim društvom pa antialkoholnim organizacijam!

Široka javnost vsaj v besedah obsoja grozno narodovo pijančevanje ter spremlja vsake antialkoholne akcije s precejšnjo naklonjenostjo. Antialkoholni pokret pri nas ni nov, temveč bo kmalu star že 25 let. Kljub temu ni treznost nič napredovala — nasprotno je Slovenija vsak dan bolj zapita in krvava. Prizadeva se mnogostransko, da se alkoholizem omeji in popolnoma odpravi. Šola poizkusa storiti svojo dolžnost, človekoljubna društva žele celiti rano mnogim alkoholovim žrtvam. Kulturna, predvsem pa telovadna in športna društva stremijo obvarovati naš narod pred telesnim in duševnim propadanjem ter si prizadevajo dokazati javnosti, kako je njih delo usmerjeno proti alkoholizmu. I antialkoholne organizacije žele rešiti pri nas alkoholno vprašanje.

Napori so torej tu, uspehov pa ni — vsaj ne toliko, kolikor bi to odgovarjalo naporom.

Zakaj ni željenih uspehov? Zdravniki, posebno oni, ki delujejo na polju narodovega zdravja, se dobro zavedajo velikega pomena protialkoholnega delovanja. Prepričani so tudi, da je vzrok vsem neuspehom v boju proti alkoholizmu nepopolnost in nekoreninost protialkoholnega boja.

Ali zamore javnost, ki z besedami pobija alkoholizem, sama pa pije, uspešno delovati proti alkoholni bolezni celega naroda? Ali zamore šola, ki nima sistematično sestavljenega programa antialkoholnega pouka, uspešno vršiti svojo nalogo za stremljenje naroda? Ali zamore abstinentno učiteljstvo, ki nima svoje lastne abstinence organizacije, s polnim uspehom vršiti svoj poklic? Ali zamore človekoljubno in kulturno društvo, predvsem pa telovadno in športno društvo z uspehom vplivati na svojo okolico v smislu svojih idej, če si pridobiva denar za svojo društveno delovanje z alkoholnimi veselici?

V borbi proti alkoholizmu nujno potrebujemo enotnega sistema, enotnih načel. Osnovni predpogoj boja proti alkoholizmu je popolna abstinenca. Samo popolna abstinenca bo iztrgala slovenski narod bolezni, trpljenja in revščini, ki so le premnogokrat posledica pijančevanja. Žalobog starejši po večini ne razumevajo utemeljenosti te zahteve, zato pa se je treba obrniti predvsem k mladini. Da je treba mladino protialkoholno vzgajati, to zahtevajo vsi resni vzgojitelji brez debate.

Na imenovanih načelih dosledne abstinence priporočajo podpisani abstinentni zdravniki šoli sledeči sistem protialkoholne vzgoje. V šolah naj se snujejo šolske abstinence organizacije, bilo pod imenom „Mladi Junaki“ ali pa „Kol. Saveza trezvene mladosti“. Te organizacije naj vodijo po možnosti abstinentni učitelji. Mladina, ki je že sama po sebi radikalna, naj se vzgaja v smislu radikalne popolne abstinence po imenovanih načelih in z jasnim ciljem brezalkoholnega gospodarstva. Voditelj te organizacije naj ne pripusti šoli doraščajoče mladine sami sebi, temveč naj ustanovi tej mladini lastna abstinence društva za odrasle. Ta društva pa naj ne bodo samo torišča borbe proti alkoholizmu, marveč naj bodo podlaga za splošno

zdravstveno prosveto. S tem bo postala šola potom požrtvovalnega učiteljatva, ki bo delalo roko v roki z abstinentnim zdravništvom — naša rešitev.

Pozivamo vsa športna in telovadna društva, čijih namen je pravzaprav pospeševati in ohraniti zdravje članstvu, katerim je res ležeče na dobrobiti društvenikov, da uvedejo v društva, med naraščaj kakor tudi med odraslo članstvo čimprej obvezno popolno abstinenco.

Ravno tako je potrebno, da vse ostale organizacije, na katere se v naslovu obračamo, sodelujejo pri imenovanem vzgojnem delu ter v interesu mladine odpravijo našete nedosednosti.

To smatrajo podpisani abstinentni zdravniki potrebnim povedati našemu narodu za novo leto.

Ljubljana, dne 31. decembra 1925.

Dr. Justin, dr. Mikič, dr. Rak,
dr. Meršol, dr. Pirc, dr. Šarič.

Varali bi radi demokratični fašisti in narodni socialisti. Reflektirajo namreč na delavske glasove pri volitvah v delavsko zbornico in ker nobeden zaveden delavec kapitalističnih list ne bo volil, so si zbrali ime „Združene narodne strokovne organizacije“, da tako skrijejo svojo pravo barvo. Vsem delavcem je treba pojasniti, kdo se za to firmo skriva, in opozoriti jih moramo, da kakor klerikalne tako in še manj nobeden zaveden delavec ne bo volil ali dal glasovnice agentom buržuazije.

Ljubljanska pošta vrši cenzuro celo nad brzojavkami. V Parizu se je po božiču vršila konferenca revolucionarnih socialistov, ki ne spadajo v nobeno internacionalo, kakor naša Bernot-Klemenčičeva skupina. Nekdo je hotel brzojavno prositi za poročilo o tej konferenci in naslovil brzojav na Balabanovo, predsednico revolucionarnih socialistov. Uslužbenec na pošti pa se je bal, da bi se mu razletel aparat, če bi šla skozi njega strašna beseda „revolucionaren“ in je zahteval, da se ta beseda črta...

„Delavska politika“ je izšla. Vsebinska: Kristanov koruzni socializem polit s Golouhovo cukreno vodo. Brez programa in brez načel. Rusija za Kristana ne eksistira, zakon o zaščiti države se ga ne tiče. Zavednega delavstva pa se ne tiče Kristanova Po-ritika.

Konec Korunovega „Socialista“ je objavil zadnji „Socialist“ sam. Izhajal bo sicer še, pa samo enkrat mesečno in to brezplačno za člane. Požrla ga je Kristanova Po-ritika.

Dopis iz Trbovelj. Nekaj iz ženske organizacije. Komaj je preteklo par mesecev, kar se je tukaj pri nas ustanovila organizacija pod imenom Zveza delavskih žena in deklet s sedežem v Ljubljani. Vabilo se je v organizacijo vse trpeče žene in dekleta brez razlike vere in političnega prepričanja. Temu klicu se je odzvalo veliko žena. Le žal, da so kmalu obupale in jele organizacijo zapuščati. Ni bilo uspehov, ki so jih pričakovale, niso pa premislile, da le delo prinaša uspeh. Malo nas je bilo, ki nismo obupale, te pa smo se poprijele z ljubeznijo dela, ki ga nam nalaga dolžnost organizacije. Z nova smo jele graditi temelje tej prepotrebni organizaciji. Bile smo kot suha veja na drevesu, kateri preti nevarnost, da se odlomi.

